

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 12.

Sv. Oče papež Leon XIII.

so začeli dné 20. februarja petindvajseto leto svojega slavnega vladanja kot namestnik Kristusov na zemlji. Ves katoliški svet pozdravlja ta spominski dan s pristrčnimi molitvami za svojega duhovnega poglavarja. Povsod pripravljajo verni potovanja v Rim, da bi še enkrat videli sv. Očeta in Jim prisegli zvestobo. Saj se nekako večni vir življenja pretaka v čudovitem možu, katerega nad vse na zemlji ljubijo katoliki in čigar imé s spoštovanjem izgovarja ves omikani svet. So pa Leon XIII. tudi v resnici fenomenalna prikazen, katera povelečuje zmago duha nad materijo. Že nekaj let slušajo zdravniki udarce njegovega srca boječ se, da se trudno telo ne bode moglo ustaviti najmanjšim zunanjim silam: toda dozdeva se, kakor bi bil Leonov duh neodvisen od slabotne narave: jasen je in čist kot planinsko jezero, ki ga leta in viharji niso mogla skaliti. Po poetičnih livadah se sprehaja Njihova fantazija, klasična latinščina še vedno teče iz Njihovega peresa. Najtežavniše politične in diplomatične naloge izgubé pred Njihovim bistrim očesom značaj problema. Kraljestvo Kristusovo ni tega sveta in kakor se vidi, je v namestniku Kristusovem ta breztelesnost nekako vtelesena. Ko so papež pred 2 letoma obhajali 90. leto Svoje starosti, postal je ta jubilej velekrasen pregled katoliške vojske; v Rim je hitelo vse, vse; bogati in reveži, srečni in potrtega duha. Romali so tudi slovenski cecilijanci, pozdravljali sv. Očeta z domačo pesmijo ter od Njih prejeli priznanje in blagoslov za daljno delovanje v hiši božji. In to velikansko potovanje je dokazalo, da je ni na svetu sile, katera bi mogla moč cerkve premagati ali jo oškodovati. Zveličarjeva pastirska palica je v šibkih rokah Leonovih čudodelna palica, katera si prisili vsa srca. Prosimo ljubega Boga, da nam še dalje ohrani dragoceno življenje našega svetega Očeta in pokažimo vsestransko svojo otroško ljubezen, najgloblje spoštovanje in popolno pokorščino do Njih v vseh rečeh, torej tudi — v cerkveni glasbi, katera Jim je toliko pri srcu in katero pospeševati v smislu sv. cerkve je pravi in edini namen „Cecilijinega društva.“

Cerkvenoglasbeno razmišljanje.

(Konec.)

Romur so znane želje sv. cerkve gledé bogoslužne glasbe, znan mu je tudi smoter Cecil. društva. Ono hoče, da petje in glasbo prešinja cerkveni duh, sveta vera in pobožno mišljenje; hoče, da je cerkvena glasba tudi urejena po cerkvenih predpisih in da se tako tudi vernemu ljudstvu zopet odprè razumnost cerkvene liturgije, katere je moralo zadosti dolgo časa pogrešati ali vsled slabega namena, ali radi nevednosti in malomarnosti raznih oseb. Cecil. društvo hoče razširjati jasne in prave pojme o glasbi pri službi božji in vedno poudarja, da glasba v cerkvi ni vselej isto, kar cerkvena glasba; hoče hišo božjo obvarovati oholosti in nasilstva „umetnikov“, trme in ukusa diletantov; zato naglašá, da oni, kateri v cerkev k večemu takrat pridejo, kadar se jim obetajo „umetniški užitki“, Boga ne molijo in časte v duhu in v resnici.

Vse to se strinja z željo in voljo sv. cerkve, vse to so od začetka javne liturgične službe božje oznanjali in zatrjevali sv. očetje in cerkveni pisatelji, sinode in zbori, tako so učili modroslovci in bogoslovci. Sredstva, s katerimi misli Cecil. društvo glasbo od najmanjše župnijske cerkve začensí do mogočne katedrale po cerkvenih določbah preustrojiti in zboljšati, so razna. V zvezi s liturgijo in njenimi zahtevami, povdarja v prvi vrsti gojitev gregorijanskega koralá in to po avtentičnih rimskih koralnih knjigah. Ali naj se koral izvaja z orglami ali brez njih, o tem zopet določajo cerkveni predpisi.

Kar je dalje Cecil. društvo poleg liturgičnega petja že na svetlo spravilo vokalnih skladb za 1, 2, 3 ali več glasov, z orglami ali brez orgel, za navadne dni ali velike praznike, kar je z slabejšim, srednjim in boljšim, da tudi mojsterskim pevskim zborom premišljati, ali kar je za orgle cerkvene vrednosti itd. nam kaže dovolj zapisnik Cecil. društva: tako, da se lahko reče, da je društvo od l. 1870. za cerkveno glasbo v smislu sv. cerkve več storilo, kot se je prej v 200 letih zgodilo. — In vendar, koliko je glasbeno dobro izvežbanih mož, kateri skoro z nekakim zaničevanjem gledajo na delovanje cecilijancev in njihovega društva, kateri le iz gizdavosti ali častihlepnosti, brez trdne katoliške vere, brez ozira na cerkvene določbe na cerkvenem koru delujejo, misleč, da so že kaj storili za cerkveno glasbo, če med službo božjo tako muzicirajo, kakor so se naučili in so vajeni. Le-ti imajo napačen ideal, ali ga sploh nimajo in zamorejo si pomagati edino s tem, da sami sebe zataje in se onih oklenejo, kateri se v dopadajenje cerkvene oblasti ter v prid cerkvene umetnosti trudijo za ono cerkveno glasbo, ki se vjema s službo božjo in kakoršno gojiti si z vsemi sredstvi prizadeva Cecil. društvo.

Pred 25 leti, ustanovilo se je tudi za ljubljansko škofijo „Cecilijino društvo“ z istimi načeli in istimi sredstvi, kot nemško. Bile so tã cerkv. glasbene razmere jako žalostne, kot drugod; in lahko se reče, da v nobeni cerkvi v deželi, od stolnice začensí do zadnje fare, se ni pelo liturgično; dà, jako redki so bili oni, kateri so vedeli, kaj se pravi liturgično peti. Zato je pa blagega spomina ranjki knezoškof Krizostom Pogačar, ki je gorel za vse lepo in pravo ter že kot alojzniški vodja skrbel za lepo domače

petje in je pozneje kot stolni dekan osebno pri prijateljih prosil gmotne in moralne podpore za povzdigo stolniškega pevskega zbora, z mladeniško živahnostjo pozdravil misel in željo, naj se pri nas ustanovi „Cecilijino društvo“. In ko se je ustanovilo, ga je blagoslovil in priporočal svoji duhovščini, ne samo, da ga podpirajo, ampak tudi, da skrbé v svojih duhovnijah za zboljšanje cerkvenega petja v smislu društvenih pravil. In to po pravici! Saj društvo noče nič drugega nego cerkev, da sta petje in glasba v cerkvi prešinjena od cerkvenega duha in svete vere; hoče, da je glasba tudi po cerkvenih predpisih urejena in da se takó zopet odpre pomen cerkvene liturgije vernemu ljudstvu, katero je bilo zadosti dolgo časa bodisi iz hudobnega namena, bodisi iz nevednosti ali malomarnosti ogoljufano za duševno življenje svete cerkve.

Za sredstvi v ta namen služita Cec. društvu od prvega začetka cerkvenoglasbena ali „orglarska“ šola in lastno glasilo „Cerkv. Glasbenik“, katerih važnost se je že večkrat poudarjala.

Koliko da sta šola in list tekom 25 let storila za zboljšanje cerkvene glasbe, ve ceniti tisti, kateremu so znane iz lastne izkušnje razmere iz prejšnjih let. In vendar se smé reči, da bi bili učinki lahko boljši, veliko boljši, kakoršni so. Izkušnja uči, da se celo najidealnejši smotri, kadar se imajo uresničiti, vsled slabosti človeške narave in vsled nepremagljivih okoliščin zelo skrčijo ali celo izpremené v prazne privide. Toda nikar ne obupati! Saj stojimo na trdnih tleh, na skali sv. cerkve; naše delo je dobro delo, da ne rečem sveto delo, pri katerem božji blagoslov ne izostane. Marveč upajmo, da to leto ko bode „Cecil. društvo“ obhajalo svoj srebrni jubilej, se ojačijo stare moči, da se izbudé speči prijatelji in mu pridejo na pomoč mladi in navdušeni somišljeniki; skratka upajmo, da to leto postane tudi za naše društvo „čas dopadajenja božjega“. Fiat! Fiat!

Ali se še nahajajo pristno gregorijanske melodije? *)

Gregorijanske melodije ali gregorijanski koral imenujemo navadno tiste za liturgično službo božjo določene speve, kateri so stoječ v prostem ritmu ter zloženi v tako imenovanih osmih cerkvenih tonovskih načinih, še dandanes redno spisani v stari, iz 12. in 13. stoletja izvirajoči kvadratni notni pisavi. Ime „gregorijanske“ imajo od papeža, sv. Gregorija I. Velikega (590 — 604), kateri je, kakor nekateri zgodovinarji trdijo, baje ta način petja vpeljal in več teh melodij sam zložil. Zovejo se tudi „rimsko“ petje ali koral, ker je to petje lastno rimski cerkvi.

V novejšem času pa je nastal znamenit boj gledé pristnosti teh spevov, ali v resnici izvirajo od Gregorja I. Tu gré le za mašne speve, kateri so že v najstarejših nevmiranih karolnih knjigah iz 10. stoletja in v rokopisih s črtami pisanih iz 11. in 12. stoletja zaznamovani. Mnenja o njih viru so si

*) Ta zanimivi članek častitljivega g. P. Uto Kornmüller-ja, O. S. B. obsega ob kratkem, kar je o isti tvarini obsirneje razpravljala Trevirska „Caecilia“, „Paléographie musicale“, in dr. Fr. X. Haberl v „Kirchenmusikalisches Jahrbuch“. Gl. poslednjo knjigo leta 1901. str. 64. i. dr.

na ravnost nasproti; ena vrsta glasbenih preiskovavcev trdi, da so te melodije pristni spevi Gregorijevi, z druge strani pa se to mnenje pobija. Doslej še niso prišli do popolne poravnave.

Po 30. letu 19. stoletja — ko so bili zatrti samostane, katerih vsakdanja naloga je bilo koralno petje — pojavila se je zopet želja, naj bi prišel koral, lastno petje sv. cerkve, zopet do svoje pravice. Kajti kolikor se je še korala pelo, zlasti na južnem Nemškem, bilo je le prav malo; koralne knjige in koralni napevi, kakor tudi načini popevanja, vse je bilo jako različno, in celò v deželah, kjer se je koral še vedno pridno gojil, so tožili o pomankanju edinosti. Izmed prvih zaslužnih môž, kateri so se trudili na Nemškem koralno petje pospeševati, je bil kanonik dr. Karol Proske in zborovodja stare kapele v Reznu, J. G. Mettenleiter. Poslednji je izdelal po nasvetu prvega *Enchiridiou chorale*,¹⁾ ki je prišel na svetlo l. 1853 in ga je škof Valentin Riedel za rabo v Rezniški škofiji predpisal. Pri izdelavi te knjige držal se je Mettenleiter najboljših tiskanih del graduala in antifonarija. Res da ni bila popolna, à za sedaj je zadostovala.

Med tem je izvedel belgijski jezuit P. Louis Lambilotte, da se v šentgalski knjižnici (Švica) nahaja nek antifonar, kateri po sodbi večšakov spada v 10. stoletje in v katerem so koralni spevi pisani z nevmami; bili so pa le graduali in alleluja cerkvenega leta. Kolikor mogoče dobro posneto kopijo tega precej obrabljenega rokopisa je Lambilotte par let pozneje obelodanil²⁾ (Paris 1851, Bruselj 1867). To je bila najdba velike važnosti. Veljala je knjiga za najstarejšo listino gregorijanskega korala, in imeli so njene speve za pristne napeve sv. Gregorija. Toda glasbena večšaka Danjou in Fétis sta takoj ugovarjala temu domnevku; Lambilotte pa je v izdaji z l. 1867 skušal ta ugovor podreti in ni le ostal pri posnetku rokopisa, marveč mu je pridal tudi razlago uganki podobnih nevmiških znamenj³⁾ kakor je primerjaje mislil da se vjemajo s pozneje zapisanimi melodijami.

S tem delom vzbudilo se je v širjih krogih zanimanje za raziskavo nevm. Preiskavali so knjižnice ter našli mnogo starih rokopisov, ki niso obsegali samo gradualov, marveč tudi druge mašne speve. Največ se jih je dobilo v šentgalski knjižnici, tudi v narodni knjižnici pariški našli so se mnogi taki zakladi. Ko so pa kmalu izprevideli, da Lambilottova razlaga nevm ne zadostuje, skušali so nekateri učeni glasbeniki izmisliti si prikladnejšo razlago. Fétis v Bruselju, Danjou, Railard in Nisard v Parizu, P. Anselm Schubiger v Einsiedelnu i. dr. so se veliko in bistroumno trudili, da bi nevm kolikor mogoče pravilno razjasnili, toda uspeh se ni zlagal s trudom. Skoro vsak večšak si je postavil svoj sistem, in tako je nastalo do dandanes več nevmiških sistemov, kateri se v mnogih točkah zelò med sabo razločujejo in so nekatere nerazumljive stvari na dan spravili; tako n. pr. si je P. Dechrevens⁴⁾ domišljeval, da je našel v nevmah dolgost in kratkost zlogov in celò nek taktov ritem. (Dalje prih.)

¹⁾ *Enchiridion chorale sive selectus locupletissimus cantionum liturgicarum etc. redegit ac comitante Organo editit I. G. Mettenleiter 1853 (Pustet, Regensburg).*

²⁾ *Anthiphonaire de S. Gregoire. Par L. Lambilotte S. I. Bruxelles 1867.*

³⁾ *Ibid p. 190 i. d.*

⁴⁾ *Dechrevens A. S I. Études de science musicale. III. T. Paris, 1898.*

Misli in želje.

Ze enekrati sem se namenil, da napišem nekaj misli, ki mi pogosto prihajajo v glavo. Pa sem si mislil: čemu ž njimi mučiti cenjene bravce „Cerkv. Glasbenika“ — seveda, ako ne bo šlo vse v koš — ko ni nič kaj novega. Vendar sem se nekoliko skorajžil in zato naj Vam izrazim vsaj nekatere misli in želje.

Prvo, kar mi je pri srcu, je želja, naj bi letos za 25letnico našega „Cecilinega društva“ kdo izmed onih gospodov, ki dobro poznajo vse gibanje in delovanje društva, sestavil njega kratko zgodovino. To bi bilo zanimivo in poučno, in posebno za mladi naraščaj na cerkveno-glasbenem polju vsposodbudno. Sicer je že marsikaj mogoče spoznati iz starejših letnikov „Cerkv. Glasbenika“, toda marsikdo nima niti veselja niti volje vreči se na tako iskanje, ker je zamudno in zlasti še zato, ker si človek tudi po pridnem prebiranju lista ne more ustvariti vselej določnih pojmov o društvenem gibanju v raznih dobah. Seveda bi moral biti ta zgodovinski odlomek vsestranski, tako da bi nam podal celotno sliko, ne samo posameznih delov, ozirati bi se moral na razvoj tako celote kot posameznih delov, cele dežele in, morda posameznih krajev, posameznih društev. Kako bi se to delo izvedlo, to bo najbolje vedel sam dotičnik, ki bi se tega lotil. Upam, da se bo našel kdo izmed onih gospodov, ki so stali že ob zibelki „Cecil. društva“ ali pa kdo drugi, ki že kolikor toliko časa zasleduje društveno življenje in iz lastnega opazovanja oziroma sodelovanja dobro pozna njega razvoj. — Seveda bo to delo težavno, toda hvaležni bodo njemu, ki ga bo dovršil, vsi oni, ki jim je res kaj do krepkega razvijanja in plodonosnega delovanja društva.

S tem je v zvezi moja druga želja, in sicer ta-le: naj bi vsak organist poročal vsaj enkrat v letu o svojem delovanju. Ni treba dolgega in kdove kako našopirjenega poročila, ni se tudi treba bati nikomur, da se bo ostramotil, češ, pri nas tako malo novega pojemo, znamo eno samo ali dve maši in nekaj drugih pesmi, zbor je majhen itd. Taki pomisleki naj nikogar ne ovirajo, da bi se bal povedati jasno, kako je stanje cerkvene glasbe v njemu odločenem kraju. Četudi znate eno samo mašo, dovolj je, in če je prav le enoglasna, dovolj je, in čeprav morate marsikak spev, ki ga zahteva sv. cerkev pri slovesni maši, le recitirati, nič ne de, dovolj je, da ga le požete, čeprav recitando. In še več! Ne le, da se ne bo nobeden pameten glasbenik kaj norčeval, še ugled si boste lahko pridobili ravno z Vašim preprostim poročilom, zakaj, vsak razsoden glasbenik bo mislil, da hočete imeti dostojno in lepo cerkveno petje, spoznal bo iz poročila, da veste presoditi moči svojega morda majhnega pevskega zbora. Saj majhen zbor tako skoro ne more dobro peti čveteroglasnih skladb, toda enoglasne lahko dovršeno. Pri čveteroglasnih skladbah bi bil morda dobro zastopan le ta ali oni glas, drugod bi se povsod poznala praznota, enoglasnim skladbam je pa tudi majhen zbor kmalu kos. Pa tudi za večje zборе ni nikaka sramota, ako pojejo enoglasne skladbe, in jaz pripisujem veliko razumnost onemu organistu, ki uči tudi enoglasne skladbe, čeprav ima na razpolago velik zbor. Saj se enoglasne skladbe tudi kaj lepo slišijo in ve-

liko poslušalcev komaj zapazi, ali pa še ne, da so enoglasne, zlasti če zna organist dobro razdeliti posamezne glasove, da se pokaže lepa razlika. Kako je prijetno poslušati tako dobro in naučeno enoglasno mašo. Naj navedem en zgled.

Letošnje velike počitnico sem prišel slučajno na mali Šmaren v K. na Gorenjskem. Vračal sem se iz počitnic domov. Bil sem dopoldne pri veliki maši. Peli so Lavtizarjevo prvo enoglasno mašo, pa tako lepo, tako dovršeno, da sem bil kar očaran. Samo to bi bil želel, da bi bil gospod organist ponekodi vzel za spoznanje počasnejši tempo. Ta maša in to petje je bilo zame res nekaj posebnega. Iz te maše sem sklepal na precejšnjo izobraženost gospoda organista.

Pa recimo, da bi kdo res ne maral enoglasnih skladb. Zaradi tega še ni treba segati po čveteroglasnih, saj je tudi dvoglasnih dovolj. In koliko večji efekt naredi dobro izvedena dvoglasna skladba, zlasti za združene moške in ženske glasove, kakor pa čveteroglasna s prepričnim številom pevcev. Zlasti dvoglasne skladbe z orglami naredo na poslušalca vtis, kot bi poslušal čveteroglasne, in celo prav mogočno se glase. Zato začnimo enkrat tudi s takimi skladbami, posebno če so za združene moške in ženske glasove. Ni se treba pomišljati, kaj da bo. Pridi v Ljubljano v stolnico in tudi tu boš slišal dvoglasne skladbe, a kako krasne so! Ako je za stolnico lepo in dobro, bo tudi za druge cerkve. Samo poskusiti je treba.

Tretja misel je ta, naj bi se čvrstejši zbori spravili počasi tudi na stare mojstre. Seveda ne kaže začeti takoj s Palestrinom, pač pa s poznejšimi skladatelji, ki stoje nekako v sredi med modernimi in starimi n. pr. Lotti, Canniari, Viadana, Hassler i. dr. Kolike krasnih skladb leži pozabljenih in nerabljenih, ki pa done tako lepo in nedosežno vzvišeno, da se zdi, kakor bi poslušal angelske speve. Za večje zборе so take skladbe jako hvaležne. Spominjam se, s kakim zanimanjem smo poslušali v ljubljanski stolnici take skladbe, kadar je katera prišla na vrsto; spominjam se, kako navdušenje za stare mojstre nas je prevzelo lansko leto, ko smo slišali svetega Petra dan Gallusovo mašo.

S takimi skladbami netimo v sebi verski duh, izobrazujemo si pa tudi estetični čut, čut za pravo lepoto cerkvene glasbe.

Toliko naj bo za sedaj. Druge misli naj si pa zaenkrat prihranim. Morda o priliki zopet zberem kaj drobtin in Vam jih pošljem, če se Vam ne bodo zdele premalenkostne.*)

Fr. K.

Dopisi.

Iz Rima. (S. Cecilia in Trastevere. Razno.) Lani na praznik sv. Cecilije otvorila se je zopet njena cerkev S. Cecilia in Trastevere. To je jedna najstarejših rimskih cerkev — že v V. stoletju se našteva med titularnimi cerkvami XIV. okraja [trans Tiberim], sezidana tam, kjer je stala nekdanja hiša svetnice; pod sedanjo cerkvo vidijo se še danes spodnji prostori njene palače.

*) Nikakor ne; marveč ustregli boste čč. bravcem in uredništvu.

Papež Paskal I. prenovil je cerkev popolnoma in prenesel vanjo ostanke sv. mučenice, katere je našel v katakombah sv. Kalista [l. 821.]. Ko so leta 1599. zopet odprli krsto, našli so telo sv. Cecilije celo in umetnik Stefano Moderna je ustvaril mramornat kip sv. mučenice v isti legi, kakor so jo našli v krsti; sv. Cecilija leži na tleh, roke ima stegnene pred se, glavo nagnjeno malo nazaj in na vratu se vidijo tri rane, katere ji je bil zadal krvnik z mečem. Ta kip je sedaj v cerkvi pred glavnim altarcem. mramornat posnetek pa kaže v katakombah sv. Kalista mesto, kjer je prej počivalo telo.

Cerkev, katero je pozidal papež Paskal I., izgubila je po mnogih restavracijah v teku stoletij svoje prvotne lice, posebno l. 1599. Prejšnja bazilika postala je cerkev v baročnem slogu. Tudi sedanji titular, kardinal Rampolla del Tindaro, državni tajnik sv. Očeta, dal je cerkev prenoviti. Da bi se mogla restavrirati v prostem slogu, treba bi bilo podreti precejšen del stavbe; zato kardinal Rampolla ni spremenil načrta, ampak jo dal le slogu primerno dekorirati.

Krasna pa je sedaj kripta pod cerkvijo, kjer počiva telo sv. Cecilije.

24 vitkih stebričev iz granita nosi strop z bogatim mozaičnim okrasjem in stukaturo. Stene so obložene z mramorjem v raznih barvah. Nad mramornatim altarcem ob daljši steni je mala odprtina, skozi katero se vidi velik kameniti sarkofag; ta oklepa srebrno krsto in v njej je zaprta lesena iz cipresinega lesa, ki brani dragocene ostanke. Dva druga kamenita sarkofaga krijeta kosti Valerijana, ženina sv. Cecilije. in njegovega brata Tiburcija. Ob drug strani. nasproti altarcu stoji kip sv. device, po naročilu kardinala Rampolla ga je izklesal kipar Aureli. Sv. Cecilija drži v desnici svitek pergamena, levico je lahno pritisnila na prsi, oči obrača navzgor proti nebu, kjer biva njen ženin, kateremu je posvetila svoje srce in darovala svojo ljubezen. — Tako je zaželel kardinal Rampolla sv. Cecilijo, ne z glasbilo v roki. —

Lepi mozaiki krasé stene: podoba sv. Cecilije, posneta po sliki v katakombah, Valerijana in Tiburcija, sv. Neže, druge plemenite rimske device in mučenice in pa sv. Agate, sicilijanske mučenice, rojakinje kardinala Rampolla.

Kripto razsvetljujejo električne žarnice, ki so prav lepo razvrščene med bogatimi ornamentami na stropu. Tlak je lepo kozmatično delo.

Čeprav pri zadnji restavraciji srebrne in lesene krste niso odprli, vemo gotovo, da počiva v njih truplo sv. Cecilije. Ko so jih odprli l. 1599., bila sta navzoča kot pričci slavni analist Baronij in učenj arheolog Bosio, ki sta nam zapustila natančne in podrobne zapiske. Da je bilo pa tedaj pravo telo sv. Cecilije v krsti, da so gotovo dokazati.¹⁾ Zato je umljivo da kardinal Rampolla iz spoštovanja do sv. ostankov ni dal odpreti srebrne krste.

Na cerkveno-glasbenem polju ni v Rimu nobenega novega, veselega pojava; — vse po starem. Trud kardinala Respighija, ki je postavil posebno komisijo za cerkveno glasbo, je dozdaj brez uspeha, in tudi ni mnogo upanja, da bi se kaj spremenilo in obrnilo na bolje. Dr. Haberl pravi: „Vprašali so me že večkrat, kako si mislim glasbeno reformo v Rimu;“ odgovarjam že več let vedno le: „Jaz si je prav nič ne mislim.“ In govori resnico.

V Cerkvi sv. Cecilije bila je na njen praznik glasba pri dvojnih vesperah prav po italijanski navadi, pri slovesni maši pa se je pela Gounodova maša na čast sv. Cecilije.

Govori se, da prideta meseca marca v Rim Don Perosi in P. Hartman, in da bodeta vodila koncerte, Morda bo izvajal Perosi svoj oratorij „Mojzes“. *Fr. Ks. L.*

Iz Gorice. Počasi sicer napredujemo v Gorici, a vendar napredujemo. Najbolj napreduje goriška stolna cerkev.

Velikansk je razloček med nekdanjim in sedanjim cerkvenim petjem.

Izgubile so maše à la Mercadante. Pri petih mašah ob nedeljah in praznikih proizvajajo se sedaj le kompozicije pripoznanih cerkvenih avtorjev. Želeti pa bi bilo, da bi pevci bolj pazili na dinamična znamenja. Tudi število pevcev se nam ne zdi za stolno cerkev premajhno. Dosedanji izborni organist č. g. Setničar je odstopil, ker je nastavljen kot kaplan pri cerkvi sv. Vida in Modesta na Placuti. Na njegovo mesto je prišel mladi, nadarjen organist August Seghizzi, čigar oratorij: „La nascita del Bambino Gesù“, za solospve in zbor s spremljevanjem orkestra se je proizvajal letos 2. februarja z lepim vspehom v tukajšnjem salezijanskem konviktu.

Tudi zbor cerkve sv. Vida in Modesta na Placuti čvrsto napreduje. Ob instalaciji novega župnika č. g. Ziach-a smo slišali krasno Schweitzer-jevo mašo in hon. Immac. concept. B. M. V. — Proizvajanje je bilo izborno. — Čč. gg. bogoslovci tudi skrbno gojijo cerkveno petje. Letos [to je od meseca oktobra naprej] smo slišali te-le maše: Jos. Schildknecht, in hon. sacratiss. Cordis Jesu., Könen, op. 16. in neko krasno Perosijevo triglasno mašo. — Introitus in Communio koralno z orglami. Ofertorium in Graduale pa štiri- ali troglasno od raznih skladateljev.

Pohvalno moram omeniti tudi petje gg. bogoslovcev pri popoldanski službi božji, tako ob velikih praznikih, ko so slovesne večernice, kakor tudi litanije ob navadnih nedeljah. Vendar bi bilo želeti tudi tukaj nekoliko več dinamike.

Tudi petje pri oo. kapucinih, pri oo. frančiškanih na Kostanjevici in pri čč. gg. uršulinkah ni da bi je prezrli. — Lepo petje je.

¹⁾ Opozarjam tu na lepo delo: „Die heilige Cecilia, Jungfrau und Märtyrin.“ Verf. von Dr. Pet. Ant. Kirsch. Regensburg, Fr. Pustet, 1901. gr. 8, 168 str. Čisti dobiček tega temeljitega, a lepo pisanega in ilustrovanega dela je namenjen za cerkev sv. Cecilije v Reznu.

Razne reči.

— P. Hartmana O. S. Fr. oratorij „sv. Frančišek“ se je, kakor smo v 1. številki C. Gl. naznanili, na Dunaju v veliki dvorani glasbenega društva 3krat izvajal in to z nenavadnim sijajem. Drugi koncert obiskal je celó presvitli cesar s 15 princesami in 3 princii. Konci prvega dela je izrazil presvetli vladar svojo zadovoljnost z živahnim ploskanjem. Na kar tudi občinstvo ni zaostalo z znamenji pripoznanja. Isto se je ponovilo konci 2. dela in se povikševalo do sklepa. — Kar se tiče sodbe kritikov P. Hartmanovega umotvora, stojita si nasproti dva tabora, kar je popolnoma umevno. Oni, katerim je znano samostansko življenje in osobito življenje serafskega svetnika, čutijo da je skladatelj s skromnimi sredstvi naslikal resnični in krasni ideal. katerega današnji materijalistični svet ne pozna; le-ti skadbo po pravici hvalijo. Oni pa, katerim so evangeljski sveti in askeza, vtelesena v sv. Frančišku s 7 pečati zaprta knjiga, kateri so vajeni edino modernih glasbenih sredstev, jo odklanjajo in obsojajo, a le zato, ker je ne razumijo; prav tako, kakor jim je najlepši gregorijanski le mrtvaško petje. — Koncert je vodil skladatelj sam, priprosto, s potrebno ponašo, bolj dušec kakor izpodbadajoč, modro in razumno. Soli, zbor in orkester bili so vzorni.

— Marljivi glasbeni preiskovalec, gosp. dr. Jos. Mantuani, zasledil je v e. kr. dvorni knjižnici na Dunaju med glasbeno-teoretičnimi deli nek tisek brez imen pisatelja, tiskarja, kraja in brez letnice. Znači ga edini kratki naslov „Musica“. Delce je celo in sestaja le iz 14 listov, na katerih se nahaja najpotrebnejše za poduk v glasbi. Prof. Riemann opisuje slično knjižico, ki se nahaja v knjižnici lipske univerze in jo imenuje „Unicum“. A dr. Mantuani dokazuje v bistroumnem spisu pod naslovom „Ein unbekanntes Druckwerk“ (Mittheilungen des österr. Vereines f. Bibliothekswesen. Jahrg. VI. No. 1), da je pisatelj 3 raznih natisov (Dunaj, Lipsko in Monakovo) knjižice „Musica“ isti, namreč Cochläus, da je dunajska izdaja prvega natisa ter bila tiskana v kaki nürnbergski tiskarni med letom 1490—1504.

— „Rassegna Gregoriana“ (Gregorijanski obzornik) je naslov mesečnika, ki je začel v Rimu izhajati začetkom l. 1902 v veliki osmerki na 16 straneh. Cena je letniku zunaj Italije 5 lir. Vredništvo in upravništvo je: Roma — Via S. Chiara, 20—21. — Črtež Gregorijanskega obzornika je bil osnovan v smislu pisma „Nos quidem“ sv. očeta Leona XIII. z dne 17. maja 1901 do opata Solesmeskega: pospeševati znanje in ljubezen do tradicionalnih gregorijanskih melodij; v drugi vrsti pa sploh zboljšati cerkveno glasbo.

Listnica vredništva.

G. L. v M.: Motite se; Thielen in Tinel sta različni osebi. Thielen, Peter je zložil nad 30, 2 do 8glasnih maš, mnogo motetov i. dr., vse v cerkvenem duhu; deluje kot zborovodja v renski provinciji. — Tinel Edgar, skladatelj legende „Franciscus“ pa je ravnatelj cerkvenoglasbene šole v Mehljini.

Današnjemu listu je pridana 2. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**, Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadruga tiskarna v Ljubljani.